

MASARYKOVA UNIVERZITA

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra sociální pedagogiky

Celoroční projekt ve školní družině

“S Krtečkem z pohádky do pohádky”

Závěrečná práce

Brno 2019

Vedoucí práce:

Mgr. Lenka Gulová, Ph.D.

Vypracovala:

Gabriela Hamerská

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci vypracovala samostatně a použila jsem prameny uvedené v seznamu literatury.

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí své závěrečné práce za cenné rady, které mi při psaní poskytla.

Obsah

Úvod	5
1 Školní družina	6
1.1 Vymezení pojmu.....	6
1.2 Funkce a cíle školní družiny	7
1.3 Vymezení důležitých cílů	10
1.4 Osoby ve školní družině.....	12
2 Využití projektové metody ve školní družině	15
2.1 Projektové vyučování v české pedagogice	15
2.2 Projektová metoda při práci ve školní družině.....	17
2.3 Výhody a nevýhody projektové metody a projektů ve školní družině.....	18
2.4 Fáze průběhu řešení projektu	19
PRAKTICKÁ ČÁST.....	21
3 Celoroční projekt „S Krtečkem z pohádky do pohádky“	21
3.1 Úvod k projektu.....	21
3.2 Návrh projektu	22
3.3 Plán činností v jednotlivých měsících ve školním roce.....	23
3.4 Škola v přírodě s názvem „S Večerníčkem z pohádky do pohádky“	35
Závěr.....	37
Seznam použitých zdrojů	38
Přílohy	39

Úvod

Téma své závěrečné práce jsem volila s rozvahou, aby mi bylo blízké a zároveň mě i obohatilo a dodalo určitý rozhled v daném oboru, který mě zajímá, ve kterém se pohybuji a do budoucna to i plánuji. Již druhým rokem pracuji jako asistent pedagoga v logopedické třídě 1. ročníku na ZŠ a začala jsem pracovat i jako vychovatelka ve školní družině. Abych byla kvalifikovanou vychovatelkou, potřebuji dokončit studium, ale abych byla dobrou a se sebou spokojenou vychovatelkou, musím mít dobré nápady, umět děti zaujmout a to jak svou osobností, tak i nabídkou činností a aktivit, které dětem nabídnu ve školní družině.

Práce vychovatelky ve školní družině je dle mého názoru velmi důležitá, jelikož vychovatelka se velkým dílem podílí na rozvoji schopností, dovedností a hlavně osobnosti dítěte. Vychovatelka se určitě neobejde bez hlavy plné nápadů. S tímto souvisí i schopnost nebát se realizace. Hlavním a nejdůležitějším předpokladem je mít ráda děti. Dále je velmi důležitý smysl pro humor. Ten pomůže překonat mnoho krizových situací, umí odlehčit a získat nadhled. Dalším významným předpokladem pro jakoukoliv práci s dětmi je, myslím, umění vytvořit pro děti bezpečné prostředí. V takovém prostředí se dětem líbí, cítí se dobře, a pokud je něco trápí, snadněji se svěří a my jim můžeme pomoci. Neméně důležitá je schopnost naslouchat. V prostředí školní družiny má vychovatelka možnost naslouchat dětským nápadům, neboť je tu větší prostor pro jejich realizaci než třeba ve výuce.

V teoretické části své práce se zaměřím na školní družinu, její cíle a funkce, také na účastníky školní družiny. Projektové vyučování, jeho vznik, výhody, nevýhody a fáze projektu samotného jsou také nedílnou součástí mé práce.

V praktické části práce představím návrh celoročního projektu ve školní družině s názvem „S Krtečkem z pohádky do pohádky“, uvedu důvody, které mě vedly ke zvolení tohoto tématu a ve zkratce předložím i představu závěru celoročního projektu, což bude škola v přírodě. Zaměřím se na konkrétní aktivity a činnosti s dětmi v jednotlivých měsících ve školním roce, které budou pestré, pro děti zajímavé a všestranně rozvíjející. V praktické části budou uvedeny zdroje odborné literatury a vlastní materiály, které jsou i přílohami této práce.

1 Školní družina

1.1 Vymezení pojmu

Školní družinou se rozumí školské zařízení určené dětem, které dochází na nižší stupeň základní školy tedy od 1. do 5. třídy a tráví v ní pod kontrolou vychovatelů v rámci výchovy mimo školu svůj volný čas. V rámci dílčích školních družin jsou vypracovávány školní vzdělávací plány, kde jsou vymezeny jednotlivé klíčové kompetence, které jsou přes pravidelnou aktivitu družiny naplňovány. Činnost školní družiny se poskytuje za úplatu, ovšem pro jedince, kteří se nacházejí v sociálně znevýhodněných rodinách je možná výjimka.¹

Rovněž můžeme vymežit pojem školní družiny podle platného právního předpisu ohledně zájmového vzdělávání, kde je uvedeno, že družina umožňuje žákům jedné či více škol zájmové vzdělání, k výkonu činnosti dochází ve dnech, kdy probíhá školní vyučování a také o školních prázdninách, instituce zájmového vzdělávání je určena zejména účastníkům, kteří jsou přihlášení k pravidelné školní docházce. Účastníkům je družinou umožňována příprava na vyučování a odpočinková aktivita. Zájmové vzdělávání je prováděno buď jako příležitostná výchova – vzdělávací, tematická rekreační a zájmová činnost nebo pravidelná výchova – zájmová a vzdělávací činnost a rovněž je využívána otevřená nabídka spontánní činnosti.²

„Školní družiny se zaměřují na práci s dětmi prvního stupně základní školy a zpravidla jen nižších ročníků. Kromě výchovné a zdravotní funkce má velký význam plnění funkce sociální, protože toto zařízení zajišťuje sociální péči a bezpečnost dětí v době, kdy jsou rodiče v zaměstnání. Vzhledem k věkovým zvláštěnostem dětí mladšího školního věku, zejména k velké šíři a labilitě zájmů, se výchovná činnost orientuje na co nejpestřejší spektrum zájmových činností a uspokojení velké potřeby pohybu.“³

Na pojem školní družiny je tedy možné na základě výše uvedených definic nahlížet hned z několika různých pohledů.

¹ HÁJEK, B., PÁVKOVÁ, J. et al. *Školní družina*. Praha: Portál, 2003.

² Vyhláška č 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů

³ PÁVKOVÁ, J. et al. *Pedagogika volného času*. Praha: Portál, 2001. s. 45.

V současnosti je společnost nastavena velice nepříznivě k otázce výchovy dětí samotnými rodiči v co největší míře, protože rodiče tráví velké množství času v zaměstnání z důvodu pokrytí rodinného rozpočtu a kvůli ekonomickému zabezpečení dětí, ovšem musíme zde konstatovat, že je to z pohledu sociálního na úkor samotných dětí.

V dnešní společnosti denně slýcháváme o nebezpečích, které ze všech stran na naše děti číhají. Pokud je to trochu možné, je důležité, aby nedocházelo k tomu, že jsou děti nechány o samotě, ale aby se nacházely v přítomnosti ještě další, starší a zodpovědnější osoby. Touto osobou můžeme mít na mysli staršího sourozence, prarodiče, známého nebo jiného příbuzného. A právě v takových případech má školní družina významnou roli, protože rodičům nabízí možnost dohlížení vychovatelů nad jejich dětmi. Školní družina následuje hned po skočení vyučování. Vychovatelé s dětmi tedy tráví jejich volný čas po vyučování až do doby, než si je vyzvednou rodiče. Většinou mají děti mimo jiné možnost navštěvovat v rámci mimoškolního zařízení různé kroužky poskytované bezúplatně nebo za menší úplatu. Toto je významné především pro rodiče, kteří si nemohou z důvodu nedostatku finančních prostředků dovolit zaplatit dítěti kroužek ve volnočasovém zařízení.

1.2 Funkce a cíle školní družiny

Mezi základní funkce školní družiny, jakožto důležitého aspektu mimopracovního a volného času dítěte, zařazujeme následující funkce:

a) Výchovná funkce

Školní družina se řadí k výchovným zařízením. Z tohoto důvodu je na výchovu kladen zvlášť velký důraz. Svou roli zde sehrávají vychovatelé, ovšem v České republice zmiňujeme spíše vychovatelky, protože této roli se zhostily majoritně ženy. Prostor k výchově dětí je zde daný velkým množstvím aktivit, kterými jsou děti motivovány k využití svého volného času, k získání nových zkušeností, návyků, dovedností a toto získávají za pomoci vychovatelek. Tyto by měly pro děti představovat dobrého průvodce na jejich v dnešní době nesnadné cestě. V současnosti skutečně není

lehké se běžně setkat s morálními hodnotami života, které jsou správné. Za pomoci výchovy ve školní družině by mělo dojít k poznání hodnot a k co největšímu si osvojení těchto hodnot tak, aby se staly i běžnou součástí jejich života. Sama vychovatelka by o těchto hodnotách měla být přesvědčena a měla by se snažit i přes toto nelehké poslání, je mezi dětmi šířit.

Vychovatelka by rovněž měla být kamarádkou, která vidí tyto děti denně a ví o tom, v jakém žijí prostředí a kde vyrůstají, zná jejich tužby a trápení. Umí je motivovat, radovat se s nimi, ale i prožívat jejich strasti a podporovat je v čem jednotlivé děti oproti jiným vynikají a dává jim pocit jistoty, že se nachází v prostředí bezpečném, kde mají oporu. Rovněž je třeba se zmínit o významném prvku, kterým je individualismus, jelikož existuje velká pestrost zázemí, které je v rodině dětem poskytováno a každé dítě je jedinečné pro svou osobnost, a právě z tohoto důvodu je vyžadován tento přístup, když družina je kolektivním prostředím.

b) Sociální funkce

Je velice spojena s výchovnou funkcí. Ve školní družině některé děti tráví mnoho času, když poté přijdou domů, stihnou se jen připravit na vyučování, když to neudělaly už v družině, povečeří a jdou spát. Čas strávený s rodinou je velice krátký, v některých rodinách může dokonce zcela chybět. Je zde mnoho nejrůznějších důvodů, proč se tak děje. Jeden z těchto důvodů, jak již bylo zmíněno výše je, že rodiče tráví většinu času v práci a své děti si vyzvedávají až kolem 17.00 hodiny. Mezi další důvody patří rovněž to, že dětem je v rámci družiny umožněno, aby si spolu hrály, kdy na ně dává pozor vychovatelka, která je za ně zodpovědná a tím umožňuje rodičům odpočívat, aby mohli po práci, kdy se jim podaří přijít domů dřív, či jsou na rodičovské nebo mateřské dovolené, čas trávit vlastním regenerováním, ovšem v neprospěch sociálního rozvoje svých vlastních dětí. Ať už je důvod pro to, že jsou děti ponechány ve školní družině opodstatněný či není, důležité je, aby takováto sociální funkce byla provedena pečlivě ve prospěch dětí, které mohou stěžejně ovlivnit svůj vlastní sociální rozvoj a sociální zázemí.⁴

⁴ HÁJEK, B., PÁVKOVÁ, J. et al. *Školní družina*. Praha: Portál, 2003.

c) **Vzdělávací funkce**

I přesto, že jde o zařízení mimoškolní, jejímž cílem není vzdělávání dětí, i tak plní funkci vzdělávání, a to zejména metodami a prostředky, které není možné použít v průběhu běžného školního vyučování. Prostředkem ke vzdělávání mohou být různé hry, knihy, časopisy, praktické a rukodělné činnosti, apod.

d) **Zdravotní funkce**

Zejména díky zajišťování pravidelného režimu dne plní družina zdravotní funkci, a to tím, že rozvrhuje aktivitu tak, aby se střídala aktivní s pasivní. Dále je zde umožňován pohyb a pobyt na čerstvém vzduchu v prostředí, které má takové zařízení k dispozici, ve většině případů alespoň v parku nebo na školním hřišti. Pro děti je pohyb velmi důležitý, a to proto, že několik hodin denně sedí ve vyučování, což se odráží na tělesné konstrukci, zejména v oblasti zad, a také z toho důvodu, že mají možnost dostatečně vybit mnohdy nadbytek své energie. Tato funkce je podporována rovněž příjemným a čistým prostředím družiny a bezpečnost, která je zaručena tím, že se dodržují zásady o bezpečnosti a s dětmi stanovená vlastní pravidla.⁵

e) **Prevence patologických jevů**

Je dobré v neposlední řadě uvést, že školní družina rovněž slouží k předcházení patologických jevů u dětí, kterým myslíme braní drog, kouření, šikana a násilí. Této funkce je docíleno zejména tím, že děti jsou vedeny k umění využít dobře svůj volný čas, učit se vycházet s jinými dětmi ve vícečetnějším kolektivu, ve kterém se všichni nemusí kamarádit, přátelit a také vytvářet různé projekty na toto téma, besedovat o tomto s lidmi, které v této oblasti pracují.⁶

Podle Hájka můžeme ve školní družině najít tyto funkce a cíle:

Odpočinkové aktivity mají za úkol odstranit únavu. Zařazují se nejčastěji do denního režimu po obědě, nebo pro žáky, kteří vstávají brzy do aktivit ráno před vyučováním a také dle potřeby kdykoliv v průběhu dne. Klid může být na lehátku nebo lůžku, rovněž mohou tuto funkci plnit námětové nebo stolní hry či jiné klidné zájmové aktivity, předčítání, poslech atd. Je důležité, aby tyto odpočinkové aktivity byly zařazeny do

⁵ PÁVKOVÁ, J. et al. *Pedagogika volného času*. Praha: Nakladatelství Portál, 2001.

⁶ HÁJEK, B., PÁVKOVÁ, J. et al. *Školní družina*. Praha: Portál, 2003.

denního režimu školní družiny, jejich náplň a organizace plní psychohygienické poslání.⁷

Rekreační aktivity slouží k regenerování sil, převážnou část představuje aktivní odpočinek ve spojení s náročnějšími sportovními, pohybovými, manuálními nebo turistickými prvky. Tyto činnosti by měly být dle podmínek realizovány zejména venku ve skupinách – jako organizované či jako spontánní aktivity. Hry a spontánní aktivity mohou být rušnější, což není možné vždy brát jako nekázeň, ale jako možný relax po vyučování, kdy se děti musely soustředit.

Zájmové aktivity rozvíjí osobnost dětí. Díky nim se děti seberealizují (popř. rovněž kompenzují možné školní neúspěchy), ale zároveň i poznávají další věci a rozvíjí své pohybové dovednosti. Je možné je zařadit do činností skupinových nebo individuálních, jako činnost organizovaná nebo spontánní.⁸ Do přípravy na vyučování jsou zahrnovány činnosti, které souvisí s plněním školních povinností, v legislativě ovšem není zakotvena jako povinná aktivita školní družiny. Může mít např. podobu vypracování domácích úkolů, zábavného procvičování probraného učiva, např. formou her, získávání doplňujících poznatků k probrané látce při praktických činnostech, apod.⁹

1.3 Vymezení důležitých cílů

Mezi hlavní a základní cíl výchovy jako takové v obecné rovině patří socializace jedince jako takového. Tento cíl má samozřejmě i školní družina, která usiluje o to, aby dítě bylo schopné začlenit se do společnosti a skupin, které se v ní tvoří, osvojilo si hodnoty, mravní postoje a normy, které by ve správné společnosti měly být, umělo být samostatné, empatické, zdravě sebevědomé, dokázalo přijmout sociální role, v nichž se ocitne a mělo primární zkušenosti a dovednosti, které jsou pro jeho sociální a mentální vyspělost příznačné.

Ve spěchu, který je v dnešní době se děti bohužel nevyhnou situacím, ve kterých jsou vystavovány nadměrné úzkosti a stresu, proto je pro ně významné, aby byly schopné si sami pro sebe vytvořit co nejlepší harmonické prostředí, kde se budou cítit

⁷ HÁJEK, B., PÁVKOVÁ, J. et al. *Školní družina*. Praha: Portál, 2003. s. 16-17.

⁸ HOLEYŠOVSKÁ, A. *Zájmová činnost ve školní družině*. Vyd. 1. Praha : Portál, 2009.

⁹ HÁJEK, B., PÁVKOVÁ, J. et al. *Školní družina*. Praha: Portál, 2003. s. 16-17.

v bezpečí, i přesto, že v některých případech jde o jiný svět, když jim to ten jejich reálný neumožňuje.

V dalším rozčlenění si podrobněji uvedeme, jaké cíle jsou na školní družinu kladeny a kterých by měla docílit.¹⁰

➤ **Zdravý životní styl**

Je vhodné a zapotřebí, aby si dítě osvojilo a naučilo dodržovat pravidelný denní režim, který zahrnuje zejména dodržování správných hygienických návyků, pravidelné přijímání zdravé stravy, dodržování pitného režimu, pečování o sebe samu, pohyb a pobyt na čerstvém vzduchu, pěstování sebevědomí ve zdravé míře a rozvíjení vlastních dovedností. Je tedy důležité, aby bylo dítě vychováváno tak, že je za sebe zodpovědné i za své zdraví.

➤ **Posilování komunikačních dovedností**

Dovednost plynulého a správného vyjadřování nejen slovního, ale i mimoslovního, používání veškerých osvojených komunikačních prostředků, bohatá slovní zásoba.

➤ **Zvyšování sociálních kompetencí**

Úsilí o to, aby dítě bylo odpovědné za své chování je jedním z nejobtížnějších cílů, co se týče jeho dosažení. Můžeme říci, že velké množství dětí se nachází na sociální úrovni, která je nízká a žádnou odpovědnost si za své chování nepřipouští. Ke všemu si jsou vědomi toho, že družina je zařízením volnočasovým, a nehrozí jim takový postih za stejné jednání, jako ve škole. Tím pádem je jejich přístup velice laxní a bohužel i u většiny rodičů se s takovým setkáváme také.

➤ **Výchova k odstraňování nedostatků v psychické regulaci chování**

Zvládání negativních citových reakcí, dovednost vypořádání se se stresem a obtížnými životními situacemi, umění nepoddat se jim a pokoušet se jim čelit a řešit je. Mezi nejbezpečnější způsoby, jak dovést děti k takovému cíli je za pomoci technik a metod dramatické výchovy. Zkouší si zahrát vykonstruované situace, fikce, při kterých

¹⁰ HÁJEK, B., PÁVKOVÁ, J. et al. *Školní družina*. Praha: Portál, 2003. s. 16-17.

vystupují děti vědomě za někoho jiného, ovšem jednají za tyto osoby takovým způsobem, jakým by ony samy jednaly.

➤ **Schopnost najít své místo ve skupině a společnosti**

V družině se vždy objeví malé množství nějakých skupin a rovněž i jedinců, kteří nespádají do žádné, i přesto, že si to přejí. Důležité tedy je těmto vyčleněným jedincům pomoci najít místo, jelikož je to pro ně jako pro děti samotné velice obtížné. Jde o to, naučit je na každém vidět něco pozitivního, co je pro ně společné a bude je členit do společné sociální skupiny.

➤ **Formování životních postojů**

Děti můžeme seznámit ve školní družině s ověřenými hodnotami společnosti a ctít je, dále rozvíjet toleranci, vytvářet primární právní vědomí, budovat ochotu pomoci druhým a nepodlehout vnějším negativním účinkům prostředí.

➤ **Rozvoj a podpora dovedností**

U dětí se projevují při aktivitách ve volném čase různé vlohy, které mají. Důležité je si u každého dítěte všimnout jeho projevů dovedností, podporovat je a cíleně rozvíjet.¹¹

1.4 Osoby ve školní družině

Při pobytu a aktivitě ve školní družině je zainteresováno více osob. Jedná se o děti, vychovatele, rodiče, ale také např. třídního učitele, či jiného pedagoga. K jednotlivým činitelům působícím ve školní družině se budeme věnovat v této podkapitole.

➤ **Žáci**

Mezi nejdůležitější subjekt toho volnočasového zařízení mimo školu patří žáci. Na začátku školního roku pro děti nastává výrazná změna, protože je na ně kladen požadavek zvýšeného koncentrování, musí plnit povinnosti, požaduje se po nich odpovědnost a samostatnost. O těchto zvláštěnostech je dobré vědět, protože mohou

¹¹ HÁJEK, B., PÁVKOVÁ, J. et al. *Školní družina*. Praha: Portál, 2003.

vychovatelkám usnadnit práci, a to především při samotném plánování aktivit. Kdyby byly na děti v družině kladeny velké nároky, mohlo by dojít k opačnému efektu místo k naplnění plánovaných cílů. Pokud by došlo například ke zvolení aktivit, na které by nebyly děti v dostatečné míře rozumově vyspělé a nezvládalo je, mohlo by dojít k vyvolání pocitu méněcennosti, smutku, malého sebevědomí, nechuti a i k možnému negativnímu postoji vůči dalším aktivitám.¹²

➤ **Vychovatelka**

Je důležité, aby osoba, která vykonává práci vychovatelky, měla ráda děti. Mezi další důležité předpoklady k výkonu zaměstnání vychovatelky patří pozitivní naladění, empatie, organizační schopnosti, ochota pomoci, klidný přístup.

K výkonu tohoto zaměstnání je zapotřebí mít nejméně všeobecné středoškolské vzdělání ukončené maturitní zkouškou, lepší variantou je odborné zaměření na pedagogiku (odborná střední škola pedagogická). V dnešní době můžeme na vysokých školách studovat obory jako například vychovatelství, pedagogika volného času, sociální pedagogika a volný čas aj. Čím má osoba odbornější a vyšší vzdělání tím je pravděpodobnější, že kvalifikovaně odvede svou práci a tím má větší pravděpodobnost, že bude přijata k výkonu zaměstnání vychovatelky do školní družiny.¹³

V náplni práce vychovatelky je obsaženo obsáhlé činností spektrum, a to od výchovné práce přímé po výchovnou činnost nepřímou. Mezi výchovné práce přímé patří práce, která začíná v době, kdy je dítě předáno do školní družiny až po jeho navrácení domů, kdy sem náleží i jeho stravování v rámci školní družiny. Přímá práce spojená s dětmi tvoří 28 – 30 hodin z celkového množství povinných odpracovaných hodin (což je 40,5). Ve zmiňovaný čas tráví vychovatelka s dětmi volnočasovými zájmovými aktivitami dle denního harmonogramu, kdy k nim patří kupříkladu vyrábění, společné čtení, hraní her (pohybových, deskových, dovednostních atd.), malování a vymalovávání, soutěže, stavění ze stavebnic, pohyb venku (např. míčové hry) nebo i odpočívání po vyučování. Do zbývající části pracovní doby patří nepřímé výchovné

¹² HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004.

¹³ HÁJEK, B. *Jak vytvořit vzdělávací program pro školní družiny*. Praha: Portál, 2007.

aktivitě, kterou je její samotná příprava, vytváření plánů, vedení dokumentace, účast na poradách, další vzdělávání, komunikace s rodiči, vedení další dokumentace atd.

Když vychovatelka pracuje s dětmi, vytváří se mezi nimi vztah. Tento vztah by měl být kamarádský, ovšem měla by být zachována autorita vychovatele. V tomto vztahu by měla vychovatelka pro dítě představovat útěchu a bezpečí, měla by to být osoba, které se může dítě svěřit, která ji vyslechne a pomůže. Rovněž by měla pro děti představovat vzor, kterému se bude dítě snažit podobat.¹⁴

➤ **Rodiče**

Ve školní družině je možné označit postavení rodičů jako vedlejší, ovšem důležité. I přesto, že se může jevit, že zejména se jedná o vztah mezi vychovatelem a dítětem, je důležité zmínit, že dítě nedisponuje úplnou způsobilostí k právním úkonům, a proto jsou především rodiče zapotřebí jako jejich zákonní zástupci.

Komunikování mezi rodičem a vychovatelem se tedy jeví jako nejdůležitější a současně jejich oboustranný přístup k sobě navzájem. Při provozování družiny může dojít k mnoha situacím, kdy je zapotřebí komunikace s rodičem, kdy jde především o kázeňské záležitosti, ovšem nemusí být jen tyto. Aby mohlo být dosaženo díky úspěšné komunikaci úspěšného cíle, musí být ochota na obou stranách. Nejde jen o vyslechnutí obsahu sdělení, ale rovněž o vyvíjení snahy dále se tím zabývat v případě, že je to očekáváno.

Rovněž vzájemná informovanost je velmi důležitá. Každé dítě vyrůstá v jiných kulturních a sociálních prostředích, tím pádem může jeho projev být specifický. Dobré je vědět, proč je tomu tak, abychom se uměli k takovému dítěti chovat a vyvarovali se tak mnoha nepříjemným situacím. Rodiče by měli na začátku školního roku nebo v době nástupu dítěte do družiny v případě nástupu dítěte v průběhu školního roku, sdělit veškeré základní informace, které jsou důležité a které by měl o jejich dětech vychovatel vědět (včetně zdravotního stavu dítěte). Rodiče mohou s vychovatelkou

¹⁴ HÁJEK, B. *Jak vytvořit vzdělávací program pro školní družiny*. Praha: Portál, 2007.

komunikovat při osobních schůzkách, které jsou nejlepším řešením nebo telefonicky či písemnou formou atd.¹⁵

➤ **Třídní učitel**

V rámci školní družiny je neopomenutelnou osobou, která pracuje s dětmi jejich třídní učitel. Řada problémů se může mísit jak ve školní družině, tak ve vyučování, a pak se může třídní učitel jimi zabývat. Kantor má jiné možnosti a prostředky k pokusu o vyřešení problémů, zejména v takových situacích, kdy je zapotřebí ke zdárnému řešení celá skupina. Vychovatelka nemá v družině dostatek času a prostor, aby mohla problémy řešit. Především je to zapříčiněno tím, že děti odchází domů průběžně a dodržuje se daný denní harmonogram družiny jako takové.¹⁶

Mezi další možnosti, jak může třídní učitel spolupracovat je prostřednictvím třídních schůzek, kde je možné, aby sdělil potřebné informace ohledně družiny rodičům místo samotné vychovatelky.¹⁷

2 Využití projektové metody ve školní družině

V českých školských podmínkách se setkáváme s pojmy, jako jsou projektové vyučování či projektová výuka.¹⁸ Většina autorů si užívá oba termíny a není mezi nimi činně rozdíl, je třeba je vnímat jako synonyma také pro potřeby této práce.

Projektové vyučování dle pedagogického slovníku definujeme jako vyučování, které je založené na projektové metodě.¹⁹

2.1 Projektové vyučování v české pedagogice

Do Československa začala progresivní výchova pronikat ve 30. letech 20. století. Evropské hnutí takové nové výchovy, jež se zaměřovalo na dítě a jeho individualitu, obohatila progresivní výchova o sociální hledisko. Výchova měla sloužit jako nástroj

¹⁵HÁJEK, B., PÁVKOVÁ, J. et al. *Školní družina*. Praha: Portál, 2003.

¹⁶ HÁJEK, B. *Jak vytvořit vzdělávací program pro školní družiny*. Praha: Portál, 2007.

¹⁷ HÁJEK, B., PÁVKOVÁ, J. et al. *Školní družina*. Praha: Portál, 2003.

¹⁸ KRATOCHVÍLOVÁ, J. *Teorie a praxe projektové výuky*. Brno: PdF, MU, 2006.

¹⁹ PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 4. vyd. Praha: Portál, 2003.

pro reformu společnosti a rozvoj demokracie.²⁰ Čeští pedagogové se shodli s názory pragmatických pedagogů, především pokud jde o kritiku herbartovské školy a také při hledání nové podoby školy, která by byla optimální pro vznikající demokratickou republiku. Herbartovské škole bylo vytýkáno, že zcela záměrně potlačuje přirozenou aktivitu dítěte. Při výuce panovalo ve třídě úplné ticho, žák musel sedět s rukama za zády a poslouchat učitelův výklad. Velmi se dbalo na učení se teoretických poznatků zpaměti. Takto učené poznatky však obvykle žáci ani nechápali. Učitel měl tak velkou autoritu, že se mu žáci neodvážili položit otázku, pokud chtěli něco vysvětlit či rozvinout.²¹

U nás jako první vystoupil proti stylu herbartovské školy Josef Úlehla v 80. letech 19. století. Tento školu kritizoval pro její odtrženost od skutečného světa a její nepřirozenost. Vyzdvihoval přitom vlastní zkušenost dítěte a zdůrazňoval jeho potřeby samoučení a samočinnosti. Úlehlovo dílo mělo význam pro reformní školy, které později působily.

Proměna české školy nastává až v souvislosti s konkrétními snahami Václava Příhody., který byl pragmatickou pedagogikou ovlivněn natolik, že se její principy staly důležitou součástí návrhu na reformu školy z roku 1928. Šlo o to, aby se škola stala jednotnou. Základní učební ideou se stala pracovní škola, jejímž cílem nebyla pouze vzdělanost, ale rovněž výchova a zlepšování charakteru dítěte. Znakem pracovní školy se stala práce, činnost, duševní samočinnost, duševní činnost a zájem dítěte vyplývající z jeho aktuálních potřeb. Příhoda přináší pojem reprodukční škola. „*Pracovní škola spočívala na samočinnosti žákově a snad i na výchově k tělesné práci, produkční škola zdůrazňuje ještě výsledek práce, vymyšlení, vynalezení, zhotovení, analyzování, obracení v myslí něčeho, co má pro žáka nebo pro společnost důležitost hodnoty kulturní, intelektuální, estetické nebo i hospodářské*“²²

Od roku 1929 vznikaly první pokusné reformní školy, na kterých se ověřovalo, jak by spolu fungovalo spojení školy se životem společně s prvky projektového vyučování. Učení zde vycházelo z vlastního zájmu dítěte. Učitelé těchto pokusných škol

²⁰ RÝDL, K. Projektová metoda není objevem dneška. *Moderní vyučování*, 2004, roč. 10, č. 1, s. 2.

²¹ DVOŘÁKOVÁ, M. *Projektové vyučování v české škole*. Praha : Karolinum, 2009.

²² Příhoda in DVOŘÁKOVÁ, M. *Projektové vyučování v české škole*. Praha : Karolinum, 2009. S.32

se inspirovali wennetskou soustavou, daltonským plánem, projektovým a problémovým vyučováním. V popředí byla vlastní aktivita žáka.²³

Mezi další propagátory této metody u nás lze zařadit pedagoga Rudolfa Žantu či Stanislava Vránu, jakožto představitele reformní pedagogiky. Jan Uher ovlivnil naše školství ve 30. letech 20. století v oblasti činné školy a činnostního vyučování. Podobně jako v pragmatické pedagogice se stala základem činné školy samočinnost a aktivita dítěte.²⁴

Po 2. světové válce v našem školství projektová metoda upadá a znovu se s ní setkáváme až v 90. letech 20. století, přičemž v tomto období zpočátku museli učitelé čelit mnohým nesnázím, které provázely zařazování projektové metody do výuky. Díky vzdělávacím programům Obecná škola a Národní škola se tato situace zlepšila. Největším přínosem však byl příchod rámcových vzdělávacích programů a tvorba školních vzdělávacích programů, kde byly projekty zařazovány. Projekty totiž umožňují naplňování současných vzdělávacích cílů.²⁵

2.2 Projektová metoda při práci ve školní družině

Projektová metoda je jednou z vyučovacích metod, ale je možné ji využít také při práci ve školní družině.

Zásadami této metody jsou níže uvedené aspekty:

- a) Spontánní projekty jsou pro žáky mnohem cennější, než pouhá teorie. Většinou s těmito spontánními projekty přichází pedagog.
- b) Je důležité znát dobře žáky. Pedagog, který své žáky nebude dobře znát, by mohl připravit projekt, jež by se minul účinkem.

²³ RÝDL, K. Projektová metoda není objevem dneška. *Moderní vyučování*, 2004, roč. 10, č. 1, s. 2.

²⁴ MALACH, J. *Teorie metodiky výchovy*. 1. vyd. Praha : Univerzita Jana Ámose Komenského Praha, 2007.

²⁵ DVOŘÁKOVÁ, M. *Projektové vyučování v české škole*. Praha : Karolinum, 2009.

- c) Obsah a organizace projektu by měla být pedagogem dobře promyšlena a to tak, aby mohl učitel v určité části projektu ustoupit do pozadí a z tohoto pozadí projekt řídit, i když budou žáci samostatní.²⁶
- d) Pedagog by měl mít schopnost získat žáky také pro projekty, jež sice nevznikly z jejich projektu, ale jsou pro ně přínosné.
- e) Motivací žáka by měla být radost z práce, ocenění výsledků, dosažení úspěchu, uspokojení sociálních potřeb a další.²⁷
- f) Projekt je pedagogem připravován pro žáky, nikoli pro nadřizené.
- g) Ačkoli není projektová metoda většinou záležitostí, měli by mít z ní užitek všichni.
- h) Projekty do škol nesmí být pedagogem vytvářeny příliš složitě.²⁸

2.3 Výhody a nevýhody projektové metody a projektů ve školní družině

Pokud se škola nebo pedagogové rozhodnou pro užití projektové metody i ve školní družině, je třeba vždy zvážit, jaké výhody a nevýhody s projektovou metodou souvisejí.

Výhody projektové metody lze vidět v tom, že:

- projektová výuka obecně osvobozuje od učebnic, ale vede k četbě speciálních děl, k pozorování faktů, z čehož při tvorbě celoročních projektů ve školní družině také vycházím,
- upouští se od abstraktně logického systému a naopak se vede na základě experimentů s různými věcmi k vytváření zdravých úsudků,
- zdůrazněna je hlavní myšlenka problému,²⁹
- projekty vedou k zjednodušení učení, poznávání,
- díky projektu může dojít k zažití určité zkušenosti,
- projektová výuka přináší jedinci dobrou přípravu pro jeho budoucí povolání,
- projekty naučí žáky hodnotit,
- projekty dokážou správně zvolenými aktivitami dobře motivovat³⁰

²⁶ TOMKOVÁ, A, KAŠOVÁ, J., DVOŘÁKOVÁ, M. *Učíme v projektech*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009.

²⁷ PETTY, G. *Moderní vyučování*. Praha: Portál, 2006.

²⁸ COUFALOVÁ, J. *Projektové vyučování pro první stupeň základní školy*. Praha: Fortuna 2006.

²⁹ COUFALOVÁ, J. *Projektové vyučování pro první stupeň základní školy*. Praha: Fortuna 2006.

Pokud jde o **nevýhody projektové metody**, lze zmínit např. schopnost jedince být schopen v projektu pochopit danou látku, v případě školní družiny zase cíl projektu či jednotlivou aktivitu, což ne každý žák ihned zvládne. Dále je třeba zmínit časovou náročnou projektů, kterou jsou zatíženi nejvíce pedagogové připravující projekt. Nevýhodou je také nezkušenost pedagoga s projekty, s jejich tvorbou, s projektovou metodou nebo naopak neschopnost žáka projekt pochopit, či vyšší nároky kladené na žáka na přemýšlení nad projektem.³¹

2.4 Fáze průběhu řešení projektu

Projektová práce je realizována v několika fázích, o kterých je pojednáváno v textu této podkapitoly.

Záměr

V rámci první fáze projektu, kterou je záměr, dochází k definování podnětu, problému k řešení, k ujasnění smyslu projektu a ke stanovení cíle projektu. Jednotlivé projekty přitom mohou vzniknout připraveně a plánovaně, nebo také zcela spontánně z náhody, ze zájmu žáků, apod. Pokud jde o téma projektu, to by mělo souviset s probíranou látkou, s předmětem.

V této první fázi je potřebné první fázi se definuje podnět, problém k řešení, ujasňuje se smysl projektu a stanovují se cíle projektu. Projekty mohou vzniknout spontánně – ze zájmu žáků, náhody, specifické motivace, nebo mohou vycházet od učitelů z pedagogické situace. Téma projektu souvisí s látkou, přesahuje však více předmětů. V této fázi je potřebné dobře a přesně formulovat, proč se má projekt uskutečnit a o co vlastně v daném projektu přesně půjde.³²

³⁰ KRATOCHVÍLOVÁ, J. *Teorie a praxe projektové výuky*. Brno : PdF, MU, 2006.s.50

³¹ COUFALOVÁ, J. *Projektové vyučování pro první stupeň základní školy*. Praha: Fortuna 2006.

³² COUFALOVÁ, J. *Projektové vyučování pro první stupeň základní školy*. Praha: Fortuna 2006.

Plán

Ve fázi plánování jsou vytýčeny základní otázky nebo témata, které budou důležitá pro projekt. Určují se typy činností umožňující nalezení odpovědí na tyto otázky. Kromě toho je v této fázi zpracováno časové rozvržení projektu, tzn. jak dlouhou dobu bude daný projekt probíhat, místo, na kterém se projekt uskuteční, potřebné pomůcky a materiál, vymezení účastníků projektu. Plánování se účastní zejména žáci, jelikož projekt spadá do jejich kompetence. Pedagog však vše sleduje a může žáky usměrnit tak, aby byl daný projekt realizovatelný a aby splnil všechny stanovené cíle.

Doporučením pro tuto fázi je využití brainstormingu, při němž budou zapsány veškeré podněty pro řešení projektu, různé informační zdroje, nápady, návrhy na výstup projektu, apod. Následně je potřeba, aby pedagog pomohl žákům utřídit navržené myšlenky a posoudit tak, co lze, a naopak co nelze realizovat.

Fáze plánování je skutečně důležitá. Je možné říci, že do určité míry je schopná ovlivnit úspěšnost celého projektu.³³

Brainstorming

Brainstorming vychází z principu vyprodukování co největšího množství nápadů, přičemž jejich užitečnost bude posouzena až následovně. Díky brainstormingu lze vytvořit tvořivé nápady. Brainstorming lze organizovat jako diskuzní metodu, individuální výuku, skupinovou výuku, ale také jako projektovou výuku.³⁴

Provedení

Při realizaci samotného projektu se postupuje dle předem stanoveného plánu, přičemž lze a někdy je dokonce nutné provést určité úpravy. V této fázi je pedagog v pozadí, v případě potřeby poradí, pomůže nebo usměrní. V rámci této fáze dochází k prezentaci, ve které dochází k představení výsledků práce. Tato prezentace může být jak ústní, tak písemná. Výstupem projektu může být také přednáška, PowerPointová prezentace, výstava, vytvoření časopisu, plakátu, videozáznamu či internetových

³³ KRATOCHVÍLOVÁ, J. *Teorie a praxe projektové výuky*. Brno: PdF, MU, 2006.

³⁴ MAŇÁK, J., ŠVEC, V. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003.

stránek, apod. Projekt se může prezentovat nejen ostatním spolužákům ve třídě, ale také žákům jiných tříd, rodičům, veřejnosti, apod.³⁵

Hodnocení

Poslední fází projektu je hodnocení, na kterém se podílejí nejen žáci, ale také vyučující. V rámci tohoto hodnocení dochází k hodnocení všech etap projektů, nalézají se další možnosti řešení nebo postupů a vede se také k plánování dalších projektů.

Hodnocení může probíhat v průběhu projektu a projekt hodnotí samotní žáci, skupina i pedagog. Toto hodnocení může probíhat v diskusním kruhu, kdy jsou dětem kladeny otázky, zda se jim projekt líbil, co se jim v projektu nelíbilo a co je případně nezaujalo. Hodnotit musí samozřejmě i pedagog, který by si měl klást otázky, zda projekt splnil očekávání, umožnil žákům poznávat nové věci nebo zda je vedl ke vzájemné spolupráci.

PRAKTICKÁ ČÁST

3 Celoroční projekt „S Krtečkem z pohádky do pohádky“

3.1 Úvod k projektu

Prvotní myšlenka vytvořit pro děti ve školní družině celoroční projekt, zaměřený na pohádky, mě napadla při práci asistentky pedagoga, kdy jsem se setkávala s tím, že děti neznají klasické pohádky, ať už z Večerníčku nebo z knih, že jim rodiče doma ani pohádky nečtou a bylo mi to i líto, protože tyto pohádky by neměly být zapomenuty a nahrazeny různými komiksy s roboty a nestvůrami. Každé dítě by podle mě mělo mít podvědomí o tom, že existuje nějaký Rumcajs, Medvídek Pú nebo Bob a Bobek – králíci z klobouku.

Účastnila jsem se školy v přírodě, ale nikoliv vychovatelka, ale jako asistenka holčičky, se kterou pracuji během celého roku. Na této škole v přírodě netvořily

³⁵ MAŇÁK, J., ŠVEC, V. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003.

program samotné vychovatelky, ale instruktoři, které si škola předem zaplatila. Program, ač byl bohatý, tak mi přišel pro děti nezajímavý, neměl žádnou formu, žádný cíl, nemotivoval děti, ale bylo to spíše odpolední „hraní“, dětem se pouze vyplňoval volný čas. Takto jsem si školu v přírodě nepředstavovala a již během pobytu jsem začala přemýšlet nad tím, jaké by to bylo pracovat jako vychovatelka s dětmi v družině a vytvořit jim celoroční projekt, který by „vyvrcholil“ právě na již zmíněné škole v přírodě.

Během svého působení jako asistent pedagoga na ZŠ jsem byla na jedné akci v zařízení a to v Klokánku, kde jsme společně s paní učitelkou a s vedením Klokánku s dětmi hráli na hřišti hry, vyráběly různé výrobky a proběhlo celkem pěkné odpoledne. Dovedlo mě to k myšlence zapojit do mého projektu i tyto děti a navázat spolupráci. Každý měsíc jsem proto do svého projektu vložila i jednu akci s dětmi z Klokánku, ať už to bude výlet do ZOO, vánoční dílničky, karneval nebo oslava Dne dětí.

3.2 Návrh projektu

Projekt „S Krtečkem z pohádky do pohádky“ je projekt na celý školní rok ve školní družině s názvem oddělení Krtečci, určený pro 1. - 3. třídu ZŠ. Družinový projekt, kterým bude děti po celý rok provázet pohádková postava Krteček, bude završen na škole v přírodě a to v měsíci červnu, kdy se společně s Krtečkem přesuneme s dětmi na školu v přírodě za Večerníčkem, který nás během našeho pobytu seznámí s dalšími pohádkami, ať už to bude víla Amálka, Rákosníček nebo Maková panenka a motýl Emanuel.

Ve svém projektu uvádím detailně u každého měsíce ve školním roce hry v přírodě, jelikož já osobně přírodu miluji a myslím si, že se v posledních letech tyto hry často stěhují do uzavřených areálů nebo hal a podle mě je to škoda. V hale není tolik prostoru jako někde na louce, v lese či na hřišti. Technická náročnost her v přírodě je při tom malá, ale rozmanitost je obrovská. Mým cílem je podporovat v dětech fantazii, tvořivost, komunikaci a hlavně smysl pro humor a umění hrát si.

3.3 Plán činností v jednotlivých měsících ve školním roce

ZÁŘÍ – Mach a Šebestová

Měsíc září bude měsícem zejména seznamovacím. Seznamovat se budou děti z oddělení Krtečků mezi sebou, já s nimi a společně se seznámíme s projektem, který jsem pro děti připravila na celý školní rok.

Na začátku měsíce otevřeme první Krtečkovu pohádku vyluštěním křížovky s obrázkou a tou bude Mach a Šebestová. Společně si budeme s dětmi během tohoto měsíce číst z knihy Mach a Šebestová ve škole, poslouchat při odpočinkových aktivitách CD Mach & Šebestová - Nejlepší dobrodružství a nebo vybarvovat omalovánky s motivy Macha a Šebestové. Vyrobíme si společně brýle, které nosí Mach, mašli Šebestové a utržené kouzelné sluchátko z této pohádky. Společnou aktivitou s dětmi z Klokánku bude výlet do ZOO v Brně. Chybět nebudou samozřejmě ani pohybové hry a aktivity v přírodě.

Konkrétní hry:

Zvířecí pantomima

- **Rozvoj** tvořivosti, komunikace a znalosti přírody
- **Pomůcky:** kartičky s názvy různých zvířat
- **Prostředí:** kdekoli
- **Počet hráčů:** 8 - 30
- **Časová náročnost:** min. 30 min
- **Popis:** Při soutěži se každý pokusí nejméně jednou pantomimicky napodobit určené zvíře. Rozdělíme se do několika menších družstev. Sedneme si do velkého půlkruhu a postupně bude každý hráč pantomimicky předvádět zvíře, které si vylosuje na kartičce. Všechna družstva sledují pozorně průběh předvádění. Mohou se společně radit, a jakmile zvíře poznají, oznámí jejich mluvčí jméno zvířete. Družstvo, které nejrychleji řekne správné jméno, získává bod. Každé družstvo smí hádat jen jednou. Když se nepodaří uhodnout správné

jméno během jedné minuty, kartička se odkládá. Nastupuje další hráč. První kolo končí, když se v předvádění zvířat vystřídali všichni hráči. Družstvo s největším počtem bodů vyhrává.

- **Bezpečnost:** Hned zpočátku navodíme atmosféru, ve které nikdo nebude kriticky komentovat předváděné výkony.

Zvířecí kvíz

- **Rozvoj** poznávání přírody, tvořivosti a komunikace
- **Pomůcky:** kartičky s popisem vlastností zvířat – vlastnosti každého zvířete jsou charakterizovány na 10ti kartičkách, pro skupinu připravíme charakteristiku pěti zvířat
- **Prostředí:** kdekoli
- **Počet hráčů:** 8 - 20
- **Časová náročnost:** min. 30 min
- **Popis:** Do každé skupiny dáme 50 kartiček s popisy vlastností zvířat. Kartičky se zamíchají a každý si vybere 4-5 kartiček. Na povel začnou všechna družstva určovat zvířata a skládat kartičky do pěti skupin. Za každé nepřesné přiřazení kartičky se připočítává 20 vteřin. Zvítězí to družstvo, které vše stihne v nejkratším čase. Příklad popisu vlastností žáby: Prostřednictvím kůže mohou dýchat a pít, živím se hmyzem, mám vlhkou kůži, na dvou nohách mám plovací blány, samečci mého druhu vábí samičky zvuky, samičky ani samečci nebudují hnízda a většinou se nestarají o mladé, mám čtyři oči, dvě oči a páteř, jsem zelená, žiji ve vodě i na suchu, v zimě trávím čas v bahně na dně rybníka.

ŘÍJEN – O Rumcajsovi

V měsíci říjnu nás s dětmi bude provázet pohádka O Rumcajsovi. Seznámíme se s pohádkou i postavami v ní, jako je Manka, Cipísek i Rumcajs. Pohádku otevřeme vyluštěním křížovky s obrázky, budeme si o ni společně povídat, číst si z knihy O Rumcajsovi a loupežnickém synku Cipískovi, poslouchat CD - To nejlepší z Rumcajse, vybarvovat omalovánky s motivy Rumcajse, Manky a Cipíska a budeme v průběhu

měsíce vyrábět svícný z dýní a pomerančů na Halloween. Společnou aktivitou s dětmi z Klokánku bude v říjnu Halloweenská párty, kterou nachystáme ve školní tělocvičně. I v říjnu budeme hrát hry, především v přírodě.

Konkrétní hry:

Hlasy přírody

- **Rozvoj** pozornosti a smyslového vnímání
- **Pomůcky:** papír a tužka pro každého
- **Prostředí:** louka, les, velká mýtina – pokud možno daleko od obydlí a frekventovaných silnic
- **Počet hráčů:** 8 -30
- **Časová náročnost:** min. 30 min
- **Popis:** Hru můžeme začít úvahou o tom, kdy jsme v posledních měsících byli v přírodě zcela sami a vnímali zvuky, které jsou kolem nás. Možná si ani nevzpomeneme. Mnozí mají strach být sami a potichu, proto i do přírody chodí se sluchátky či pomyslnými klapkami na uších. Nyní máme čas naslouchat přírodě. Rozejdeme se po okolí na vzdálenost od sebe alespoň 50 metrů. Nejlépe tak, abychom na sebe ani neviděli. Každý si pohodlně sedne, zavře oči a poslouchá zvuky přírody. Zpěv ptáků, šumění stromů, zvuk zurčícího potůčku, bzukot včely – to vše začne zcela zřetelně rozeznávat. Může určit směr, odkud zvuky přicházejí. Po pěti až osmi minutách se sejdeme a vyměníme si zkušenosti ze svého pozorování. Společně určíme, kolik různých zvuků k nám za tak krátkou dobu dolehlo. Určíme směr, sílu, malebnost. Popovídáme si o zvucích, které jsme slyšeli poprvé v životě. Shodneme se i na tom, že tu a tam do hlasů přírody pronikl rušivě zvuk civilizace. Na chvíli, kdy jsme seděli zcela potichu na louce, budeme ještě dlouho vzpomínat. To je hra, ve které můžeme soutěžit jen sami se sebou, se svojí pozorností, trpělivostí a koncentrací smyslů. Každý hráč si vezme na své stanoviště papír a tužku. Zaposlouchá se do zvuků z přírody a potom zkusí nakreslit zvukovou mapu místa, kde se nalézá. Může určit, kdo určité zvuky vydával, a posoudit, zda se mu líbily.

Co do lesa nepatří

- **Rozvoj** vnímání přírody, pozornosti a paměti
- **Pomůcky:** soubor různých předmětů nepatřících do přírody a jejich seznam, fáborky označující začátek a konec sledovaného úseku, papír a tužky pro účastníky
- **Prostředí:** označený asi 100m úsek lesní pěšiny, rozmístěné předměty do vzdálenosti 2,5-3m na každou stranu od pěšiny, ve výši do 1,5m
- **Počet hráčů:** 8 - 30
- **Časová náročnost:** min. 30 min
- **Popis:** Žijeme v době, kdy pomalu ztrácíme cit pro přírodní svět. Jdeme přírodou a pomalu si zvykáme na předměty, které v přírodě být nemají. Hra, kterou nyní hrajeme, se snaží probudit naše vnímání okolní přírody a postavit se na její ochranu. Hra začíná na pokraji lesní cesty a úkolem je projít vyznačený úsek a při pomalé chůzi bedlivě pozorovat nejbližší okolí. Všechny předměty, o kterých se hráč domnívá, že do lesa nepatří, si zapamatuje. Po projití (bez zastavení a mluvení) dostane od vedoucího papír a tužku a sepíše předměty, které si zapamatoval. Po dopsání posledního hráče vyvěsí vedoucí seznam předmětů, které kolem cesty umístil a které evidentně do lesa nepatří. Každý si vyhodnotí svoji úspěšnost. Dále zjistíme, kterých věcí si nikdo nevšiml nebo je zapomněl napsat. Vznikne z toho zajímavá diskuse, jak vůbec při chůzi lesem vnímáme své okolí. Možná zjistíme, že mnohé umělé věci již považuje za součást přírody.
- **Bezpečnost:** Po hře pečlivě posbíráme všechny předměty a porovnáme jejich počet se seznamem.

LISTOPAD – Maxipes Fík

Listopad, měsíc, kdy bývá již sychravo, ale nás to s dětmi neodradí a převážně se budeme pohybovat venku. Čeká nás již třetí Krtečkova pohádka a to Maxipes Fík, se kterou se seznámíme již při luštění křížovky, dále při četbě z knihy Příhody maxipsa Fíka nebo při poslechu CD - Maxipes Fík jde do světa. Ani v listopadu nezapomeneme

na tvořivou činnost a vyrábět budeme chňapky s motivy pejska. Společnou aktivitou s dětmi z Klokánku bude akce „Malování na chodník“, kdy na školním dvoře budeme křídami malovat na chodník. Zadáání bude „Kртеček a jeho kamarádi“.

Konkrétní hry:

Hra s vůněmi

- **Rozvoj** smyslového vnímání a poznávání přírody
- **Pomůcky:** neprůhledné kelímky podle počtu uváděných vůní, nasbírané vonící přírodniny (jablko, ořechy, kaštiny, dřevo, jehličí, heřmánek, houby, máta,...) a jejich seznam, pásky na oči, papír a tužka pro každého
- **Prostředí:** hřiště, okolí škol (nehrát v blízkosti aromatických rostlin)
- **Počet hráčů:** 8 -24
- **Časová náročnost:** min. 45 min
- **Popis:** Čich je pro mnohé živočichy životně nezbytným smyslem. Představme si, že hraje velký význam i u takových živočichů, jako jsou velryby nebo motýli, čichem si zjistí signály na vzdálenost desítek kilometrů. Do neprůhledných kelímků nasbíráme různé druhy přírodnin. Uzavřeme je a očíslováme. Každý bere postupně tyto ukázky a se zavřenýma očima přičichne. Poznává-li zdroj vůně, napíše si k jeho číslu název. Když všichni skončí testování, zveřejní vedoucí seznam vůní. Každý si může ověřit správnost své volby. Vyhlásíme i nejúspěšnější „čichače“. Hru s vůněmi můžeme pojmout také jako soutěž družstev. Zvítězí to družstvo, které společně uhodne nejvíce vůní.
- **Bezpečnost:** Předem si ověříme možnosti alergické reakce účastníků.

Hmatový průzkum

- **Rozvoj** vnímání a poznávání přírody
- **Pomůcky:** dostatek krabic nebo neprůhledných sáčků s přírodninami, seznam přírodnin (oblázky, brambory, kaštiny, čočka, mech, šiška, list), papír a tužka pro každého
- **Prostředí:** kdekoli
- **Počet hráčů:** 8 - 16
- **Časová náročnost:** min. 30 min

- **Popis:** Hmat je smysl, který nám dodává informace o tvarech okolního světa. Dovede převzít i některé funkce zraku. Existují zvláště nadaní lidé, kteří dovedou rozlišovat rukama nejen tvar, ale i barvu. Prověříme své hmatové schopnosti v jednoduché hře. Před námi leží krabice nebo sáčky, ve kterých jsou ukryty přírodniny. Naším úkolem je hmatem prozkoumat obsah jednotlivých krabic nebo sáčků a poznat, co je v nich uloženo. Výsledky svého průzkumu zapíšeme k číslu krabice. Na konec si výsledky srovnáme se seznamem připraveným vedoucím hry.
- **Bezpečnost:** Pro poznávání nevolíme předměty, které by mohly někoho poranit.

PROSINEC – Křemílek a Vochomůrka

V prosinci nás s dětmi čeká dobrodružství s Křemílkem a Vochomůrkou, což zjistíme na začátku měsíce vyluštěním křížovky s obrázkem jako každý měsíc. Čeká nás krásný předvánoční čas, budeme vyrábět vánoční svíčky, ozdoby a věnce z přírodnin, budeme si číst z knihy Pohádky z pařezové chaloupky, vybarvovat omalovánky s motivy Křemílka a Vochomůrky a pokud to počasí dovolí, zahrajeme si i nějaké hry v přírodě. A co pokud bude sněžit? Musí sněžit, protože v plánu máme vyrazit společně s dětmi z Klokánku na nejbližší kopec bobovat a sáňkovat. Pozveme je také na vánoční dílničky.

Konkrétní hry:

Únik z bludiště

- **Rozvoj** komunikace, řešení problému a spolupráce
- **Pomůcky:** dlouhá pevná šňůra asi 100m, pásy na oči pro všechny hráče
- **Prostředí:** vzrostlý průchodný les
- **Počet hráčů:** 10 - 20
- **Časová náročnost:** min. 45 min
- **Popis:** Příprava – ve vzrostlém, průchodném lese napneme mezi stromy šňůru tak, že se často kříží. Konec šňůry znamená východ a je označen igelitovým

sáčkem naplněným listím. Náčrt ukazuje jeden z možných způsobů konstrukce bludiště. Ocitli jsme se ve spleti uliček a snažíme se co nejrychleji nalézt správný východ. Máme zavázané oči a smíme se pohybovat jen kolem šňůry. Směr můžeme měnit jen u stromů a nebo tam, kde se šňůry kříží. Každý ze skupiny se ocitl na jiném místě bludiště a snaží se najít východ samostatně, bez dorozumívání s ostatními. Ti, kteří z bludiště vyšli, si sundají šátky a tiše, bez mluvení počkají do konce hry.

- **Bezpečnost:** Odstranit suché větve v oblasti očí.

LEDEN – Bob a Bobek

V měsíci lednu otevřeme společně po vánočních prázdninách pohádku Bob a Bobek, budeme si číst z knihy Bob a Bobek jedou na hory, navážeme povídáním o horách, budeme poslouchat z CD Bob a Bobek - Králíci z klobouku, vyrobíme si čepice a klobouky s různými motivy z papíru. S dětmi z Klokánku se tentokrát vydáme do Saleska, kde je kluziště a zabruslíme si. Hry, které budeme v lednu hrát, budou převážně v místnosti, tedy ve třídě.

Konkrétní hry:

Když dva dělají totéž

- **Rozvoj** komunikace a intuice
- **Pomůcky:** list papíru, případně páska na oči pro každého
- **Prostředí:** kdekoli
- **Počet hráčů:** 8 - 30
- **Časová náročnost:** min. 15 min
- **Popis:** Každý dostane list papíru a zaváže si oči. Vedoucí hry dává pokyny, které postupně vykonáváme: složíme papír na polovinu, utrheme levý roh, složíme papír po druhé na polovinu, utrheme pravý roh, složíme papír po třetí na polovinu, uprostřed složeného papíru vytrhneme malý kus. Po dokončení otevřeme oči a rozbálíme papír. Pokud jsme vnímali a prováděli pokyny stejně, měli by být díry v papíru na stejných místech.

Živé zrcadlo

- **Rozvoj** komunikace, řešení problému a tvořivosti
- **Pomůcky:** žádné
- **Prostředí:** volná plocha bez překážek
- **Počet hráčů:** 8 - 30
- **Časová náročnost:** min. 15 min
- **Popis:** To, co nyní předvedeme, se bude podobat pantomimickému představení, a to hlavně pro nezúčastněné diváky. Rozdělíme se do dvojic. Jeden z dvojice předvádí nejrůznější pohybové kreace, včetně mimiky, a druhý se snaží jeho pohyby i mimiku napodobovat. Vzájemně se nedotýkají. Po jedné až dvou minutách si vymění role. Zaměření hry vyžaduje několikerou změnu dvojic. Můžeme dávat náměty, co se má ve dvojici předvádět.

ÚNOR – Pat a Mat

Únor je měsíc masopustu a karnevalu. Únorem nás provede pohádka Pat a Mat, zahrajeme si hry a to dle počasí, buď v přírodě nebo ve třídě, budeme se dívat na jednotlivé díly, číst si z knihy Pat a Mat dokážou všechno, poslouchat CD - Pat a Mat ... A je to!, vybarvovat omalovánky a společně si vyrobíme masky na připravovaný karneval, na který pozveme i děti z Klokánku.

Konkrétní hry:

Předávaná

- **Rozvoj** spolupráce a řešení problémů
- **Pomůcky:** předměty pro předávání
- **Prostředí:** kdekoli
- **Počet hráčů:** 10 – 30
- **Časová náročnost:** min. 30 min
- **Popis:** Skupinu rozdělíme na dvě stejně početná družstva, která si stoupnou do řady proti sobě. Hráči každého družstva se vzájemně zaklesnou v loktech a předávají si na čas několik předmětů. Vedle prvního hráče leží míček, kámen, šiška, dřívko, cyklistická lahev. Ten na povel vedoucí postupně zvedá volnou rukou předměty a pokládá je na dlaň svého suseda, který je posílá dále, až

dojdou k poslednímu. Ten je položí vedle sebe. Družstvo, které nejrychleji přemístí všechny předměty, vyhrává.

Živé stavby

- **Rozvoj** spolupráce a koncentrace
- **Pomůcky:** žádné
- **Prostředí:** louka nebo travnaté hřiště
- **Počet hráčů:** 8 - 24
- **Časová náročnost:** min. 30 min
- **Popis:** Účastníci akce se na chvíli stanou sochaři či architekty. Rozdělí se do malých skupin po pěti až osmi osobách. Jejich úkolem bude vytvořit ze svých těl konstrukci, ve které se všichni musí vzájemně dotýkat některou částí těla a která se bude podobat nějakému předmětu. Tvořivosti jsou dveře otevřené. Lze vytvořit strom, letadlo, most, stůl a židli a jiné útvary. Důležité je, aby základními stavebními díly byla těla všech zúčastněných hráčů. Úspěšnost posuzuje vedoucí nebo hráči z jiné skupiny.

BŘEZEN – Medvídek Pú

Většinou je březen už takovým přípravným měsícem na Velikonoce, případně už Velikonoce slavíme přímo v březnu. S dětmi připravíme velikonoční dílničky a pozveme své kamarády z Klokánku, aby si s námi něco pěkného vyrobili. I v březnu otevřeme pohádku vyluštěním křížovky s obrázkem a nyní to bude Medvídek Pú. Budeme si společně číst z knihy Rok plný svátků s Medvídkem Pú a poslouchat CD Medvídek Pú. Nachystána bude pro děti spousta omalovánek a pracovních listů s motivy Medvídka Pú a jeho kamarádů a vyrobíme si společně i krabičku na cukrovinky. Hrát budeme hry převážně v přírodě.

Konkrétní hry:

Válení sudů

- **Rozvoj** koordinace
- **Pomůcky:** žádné

- **Prostředí:** rovný travnatý svah
- **Počet hráčů:** 6 – 30
- **Časová náročnost:** min. 15 min
- **Popis:** Vytvoříme dvě skupiny a uspořádáme štafetové válení sudů. Na stráni označíme úsek, přes který je třeba co nejrychleji válet sudy. Za cílovou čarou se okamžitě zvedneme, běžíme do kopce a předáme štafetu dalšímu.
- **Bezpečnost:** Kontrola povrchu svahu. Odstranit kameny. Cvičení je nevhodné pro děti trpící závratěmi.

Běh s obručí

- **Rozvoj** koordinace a tělesné kondice
- **Pomůcky:** minimálně dvě obruče, dva kolíky na pohánění obruče
- **Prostředí:** rovná polní nebo lesní cesta, louka, hřiště, startovní čára a 2 metry ve vzdálenosti 20m od ní
- **Počet hráčů:** 6 - 30
- **Časová náročnost:** min. 15 min
- **Popis:** Každý si vyzkouší techniku pohánění obruče samostatně. Když všichni první krok zvládnou, zkusí s obručí závodit. Vytvoříme dvě družstva. Každé dostane obruč a poháněcí kolík. 20m před družstvem je meta, kterou každý s obručí oběhne, vrátí se za startovní čáru a předá kolík a obruč dalšímu závodníkovi. Obruč pohání jen kolíkem. Dotek rukou a pád obruče na zem je penalizován deseti vteřinami. Obruč je stále pod kontrolou závodníka. Obruče se smí dotknout rukou jen za startovní čarou.

DUBEN – Včelka Mája

V dubnu nám již vše kvete, budeme se tedy v projektu věnovat jarnímu tvoření a to s pohádkou Včelka Mája. Budeme vybarvovat omalovánky, vytvoříme si včelky z ruliček od toaletního papíru, číst budeme z knihy Včelka Mája a její dobrodružství a budeme chodit do přírody hrát hry. V dubnu nás čekají jarní dílničky se sázením různých květin a bylinek společně s dětmi z Klokánku.

Konkrétní hry:

Věneček pampelišek

- **Rozvoj** komunikace, spolupráce a tvořivosti
- **Pomůcky:** 30m horolezecké lano
- **Prostředí:** hřiště s překážkami
- **Počet hráčů:** 12 - 16
- **Časová náročnost:** min. 30 min
- **Popis:** Na horolezecké lano se členové skupiny přivážou za zápěstí ve vzdálenosti asi jeden metr od sebe a vytvoří společně uzavřený kruh. Následně přecházejí k vybraným překážkám. Každou z nich musí překonat, řešení a způsob závisí na domluvě a shodě v rámci celé skupiny. Postupně zadává vedoucí skupině těžší a těžší úkoly.
- **Bezpečnost:** Domýšlet zadávání úkolů. Přizpůsobit tomu prostředí, pomůcky, dopomoc a záchranu.

KVĚTEN – Pepek námořník

Květen budeme s dětmi trávit hlavně venku, v přírodě nebo na dvoře školy. Otevřeme si pohádku Pepek námořník, společně nacvičíme taneček „Námořnická“ podle DVD „Cvičíme s Míšou“ , budeme vybarvovat omalovánky a pracovní listy s námořnickou a pirátskou tematikou a společně vytvoříme „Vzkaz v lahvi“. Společnou aktivitou s dětmi z Klokánku bude dopravní soutěž se základy první pomoci, kterou pro nás připraví žáci 8. a 9. ročníků ZŠ.

Konkrétní hry:

Malování triček

- **Rozvoj** tvořivosti, fantazie a zručnosti
- **Pomůcky:** bílá bavlněná trička s krátkými rukávy, barvy a fixy na textil, štětce, kelímky na vodu, čisté papíry a tužky, kousky krabic k vytvoření palet, novinový papír k podložení triček
- **Prostředí:** kdekoli – ve třídě, na dvoře

- **Počet hráčů:** 12 – 36
- **Časová náročnost:** min. 120 min
- **Popis:** Před malováním triček vysvětlíme, jak zacházet s barvami. Navodíme atmosféru tvůrčí dílny. Ukážeme nějaký zajímavý vzor. Účastníci samostatně zpracovávají své náměty z pohádek za celý rok. Jakmile je tričko namalované, necháme ho schnout. Jsou-li všechna trička namalována a usušena, uspořádáme z nich malou výstavu.

Velké hledání

- **Rozvoj** tvořivosti, spolupráce a poznávání přírody
- **Pomůcky:** seznam věcí - přírodnin, které se mají hledat
- **Prostředí:** okolí školy
- **Počet hráčů:** 8 - 30
- **Časová náročnost:** min. 30 min
- **Popis:** Vytvoříme několik menších skupin. Každé skupině předáme seznam věcí, které má v daném časovém úseku posbírat a předložit k posouzení vedoucímu. Po uplynutí času vedoucí hodnotí přinesené sběry a srovnává některé položky. Na závěr můžeme posoudit kvalitu sběru, znalostí přírody a rychlost splnění úkolu.
- **Bezpečnost:** Při této i při podobných hrách klademe účastníkům na srdce, že v žádném případě nesmějí při hře poškozovat přírodu.

ČERVEN – ŠVP „S Večerníčkem z pohádky do pohádky“

Měsíc červen je jak pro učitele, tak pro žáky, měsícem stresujícím, jelikož se uzavírají klasifikace a tak by se děti měly ve školní družině hlavně odreagovat, bavit se a těšit se na prázdniny. V červnu vyvrcholí celoroční projekt a to školou v přírodě, kterou si společně užijeme.

Samozřejmě nebude ani v červnu chybět společná aktivita s dětmi z Klokánku, oslavíme společně Den dětí a to v prostorách školního dvora, kde společně s kolegy z ostatních oddělení školní družiny pro děti připravíme různé soutěže a hry. Chybět nebude ani závěrečná diskotéka a občerstvení, se kterým nám pomohou rodiče dětí z oddělení Krtečků.

Během měsíce si společně zopakujeme aktivity a hry, které jsme s dětmi hráli během celého školního roku, zopakování pohádek je samozřejmostí.

3.4 Škola v přírodě s názvem „S Večerníčkem z pohádky do pohádky“

Na škole v přírodě využijeme dovednosti nabyté během školního roku, zopakujeme si různé hry a zažijeme spoustu nového. V den příjezdu do rekreačního areálu děti rozdělíme do jednotlivých pokojů a samozřejmě také do týmů, které budou dva – tým červených a zelených. Následovat bude společná procházka po okolí a také po areálu, se kterým se seznámíme. Pro děti nachystám mapu „S Večerníčkem z pohádky do pohádky, kterou společně vyvěsíme ve společných prostorách jídelny. Děti si s sebou na školu v přírodě přivezly bílá trička, která společně nabarvíme, konkrétně nastříkáme barevným sprejem a mezitím, co budou trička schnout, založíme s dětmi deníčky, které si ze školy v přírodě odvezou. Do těchto deníčků budou děti každý den lepít jednu nalezenou a poznanou pohádku z Večerníčku a také si ji poté v deníčku vybarví. Každý den k dané pohádce děti napíší i jednu větu o tom, co ten den zažily. Jakmile trička uschou, děti si na přední stranu trička obkreslí černým fixem na textil Večerníčka a na zadní stranu jim napíšeme název místa, kde se nacházíme, datum a následně si mezi sebou rozdají podpisy.

Každý další den začneme budíčkem, kdy z reproduktoru zazní melodie, kterou společně s dětmi vybereme. Následovat bude rozcvička, kterou každý den povede ten, kdo zrovna bude chtít. Samozřejmě budu ráda, pokud se všichni vystřídají. Po snídani bude následovat dopolední výuka, kterou zajistí paní učitelky a já budu mít čas, který využiji na přípravu odpoledního a večerního programu pro děti.

Během pobytu budou děti plnit úkoly od Večerníčka a následně objeví jednu pohádku z Večerníčku. Aktivitami od Večerníčka bude např. malování Večerníčka na trička, výroba Večerníčkovy čepice z novin, hra Šifrovaná – vyskoč, tleskni, olympiáda, výroba medailí, celodenní výlet, hra s písmenky, hra s fáborčky, hra schované předměty, a jiné. Každý večer bude pro děti nachystán program. V plánu je táborák, pěvecká soutěž Večerníček hledá Superstar, pyžamková diskotéka a také stezka odvahy.

Poslední šestý den školy v přírodě proběhne závěrečné vyhodnocení celé školy v přírodě cestou za pokladem od Večerníčka, kdy každé dítě najde nějakou věcnou odměnu, kterou si odvezeme domů. Věcné ceny do pokladu budou od rodičů či sponzorů. Následně se odebereme na louku u areálu, kde se vyfotíme a to ať už společně, v týmech nebo ve skupinkách.

Závěr

Ve své práci jsem představila zavedení projektu do školní družiny na celý školní rok a zároveň jsem se projektovou metodou zabývala i teoreticky a to vysvětlením jednotlivých pojmů, fází a výhod či nevýhod. Konkrétně jsem v praktické části své práce uvedla celoroční projekt ve školní družině s názvem „S Krtečkem z pohádky do pohádky“ a také závěr tohoto projektu, což je škola v přírodě se svým vlastním tématem a to „S Večerníčkem z pohádky do pohádky“.

Věřím, že pro některé děti budou pohádky z Večerníčku, kterými je Krteček po celý rok bude provázet novinkou, ale některé děti je budou již znát, ať už z televize nebo z knížek, které jim např. rodiče předčítají. Stejně tak věřím, že aktivity a hry, které jsou součástí projektu budou pro děti zajímavé a pro některé děti nové, nepoznané, budou si je pamatovat a bude to pro ně zážitek.

Tímto projektem bych ráda poukázala na to, že pobyt ve školní družině nemusí být jen vyplnění volného času než si pro dítě přijde rodič, ale že díky aktivitám a hrám, které jsou součástí projektu se děti naučí mnoho nového, budou spolu lépe komunikovat, spolupracovat spolu a udržovat kamarádství. Také spolupráce s Klokánkem bude pro děti velkým přínosem a to ať už pro děti ze školní družiny, tak i pro děti z Klokánku, kteří získají nové kamarády a možná i vzory.

Tvorba projektu samotného i psaní teoretické části mé práce má pro mě i osobní přínos, jelikož jsem se seznámila s odbornou literaturou, která souvisí jak s prací vychovatelky ve školní družině, tak s projektovým vyučováním. V odborné literatuře jsem našla spoustu inspirace pro mé budoucí působení ve školní družině jako vychovatelka.

Seznam použitých zdrojů

COUFALOVÁ, J. *Projektové vyučování pro první stupeň základní školy*. Praha: Fortuna 2006. ISBN 80-7168-958-0.

DVOŘÁKOVÁ, M. *Projektové vyučování v české škole*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 987-80-246-1620-9.

HÁJEK, B., PÁVKOVÁ, J., a kol. *Školní družina*. Vyd. 3., aktualizované. Praha: Portál, 2011. 152 s. ISBN 978-80-7367-900-2.

HÁJEK, B. *Jak vytvořit vzdělávací program pro školní družiny*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-233-1.

HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

HOLEYŠOVSKÁ, A. *Zájmová činnost ve školní družině*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-586-8.

KRATOCHVÍLOVÁ, J. *Teorie a praxe projektové výuky*. Brno: PdF, MU, 2006. ISBN 80-210-4142-0.

MALACH, J. *Teorie metodiky výchovy*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Ámose Komenského Praha, 2007. ISBN: 978-80-86723-29-7.

MAŇÁK, J., ŠVEC, V. *Výukové metody*. Brno : Paido, 2003. ISBN 80-7315-039-5.

NEUMAN, Jan. *Dobrodružné hry a cvičení v přírodě*. Vyd. 5. Ilustroval Petr ĎOUBALÍK. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-572-1.

PÁVKOVÁ, J. et al. *Pedagogika volného času*. Praha: Nakladatelství Portál, 2001. ISBN 80-7178-569-5.

PÁVKOVÁ, J., HÁJEK, B. et al. *Školní družina*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-751-5.

PETTY, Geoffrey. *Moderní vyučování*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-172-7.

PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 4. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8.

TOMKOVÁ, A., KAŠOVÁ, J., DVOŘÁKOVÁ, M. *Učíme v projektech*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-527-1.

RÝDL, K. Projektová metoda není objevem dneška. *Moderní vyučování*, 2004, roč. 10, č.1, s. 2. ISSN 1211-6858.

Vyhláška č 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, školním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Přílohy

Příloha č. 1 – hrací plán na celý školní rok „S Krtečkem z pohádky do pohádky“

Příloha č. 2 – hrací plán „S Večerníčkem z pohádky do pohádky“ na ŠKOLU V PŘÍRODĚ

Příloha č. 3 – výtvarné zpracování Krtečka a jeho kamarádů

Příloha č. 4 – aktivita - malování na chodník

Příloha č. 5 – křížovka k „otevření“ pohádky

Příloha č. 6 – pracovní činnost – výroba obrázků z lékařských špatlí s technikou decoupage

Příloha č. 7 – pracovní činnost - Včelka

Příloha č. 8 – motivační dopis pro rodiče a děti na školu v přírodě

Příloha č. 9 – diplom od Večerníčka ze školy v přírodě

Příloha č. 1

Příloha č. 2

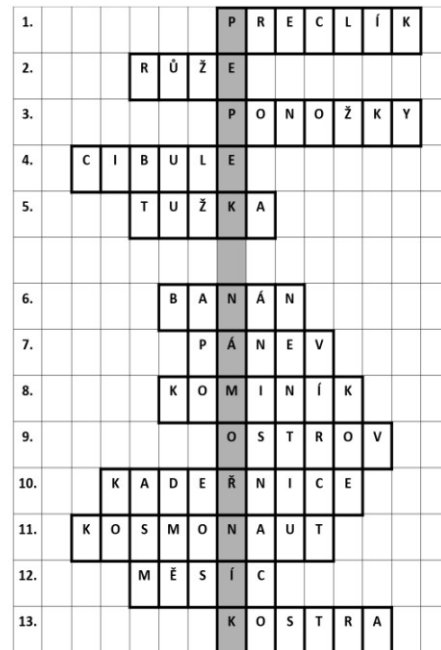
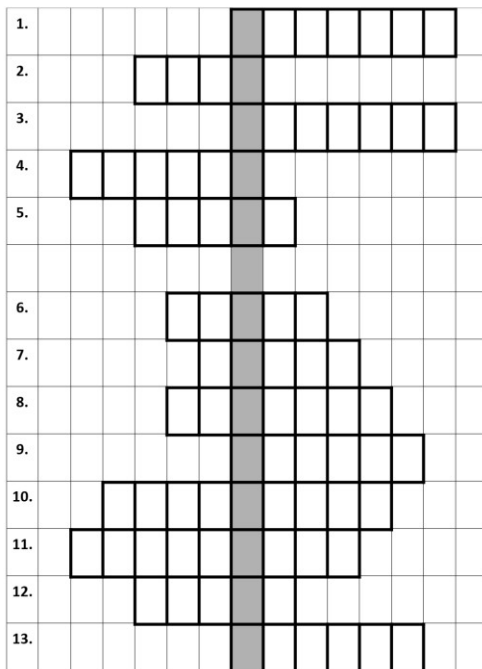
Příloha č. 3

Příloha č. 4

Příloha č. 5

Příloha č. 6

Příloha č. 7

Škola v přírodě - 2.ročník ZŠ

„S VEČERNÍČKEM Z POHÁDKY DO POHÁDKY“

Týden plný překvapení, pohody, soutěží a pohádkových aktivit s Večerníčkem a jeho pohádkami. Večerníček totiž máme rádi všichni, ať už velcí nebo malí.

Kouzelný chlapeček s papírovou čepičkou nás provede celým pobytem svými vzkazy a dopisy. Každý den se děti dozví, co pěkného je druhý den čeká a jakou pohádku, kterou Večerníček poztrácel, musí najít.

Program bude připraven jak „suchý“ při slunečném počasí venku v přírodě, tak i tzv. „mokry“ při nepříznivém deštivém počasí. Podrobný program je nyní překvapení, nebudeme jej odtajňovat, ale alespoň pro představu - nebude chybět tradiční **fáborkovaná, procházky přírodou, pohybové hry v přírodě, plnění úkolů od Večerníčka a to vždy v týmu/družstvu, promítání pohádek, pohádková olympiáda, pyžamková diskotéka nebo Večerníčková pěvecká soutěž „Večerníček hledá superstar“.**

Celý týden si děti povedou „Pohádkový deník“, do kterého budou lepit, malovat, zapisovat a který si také amozřejmě odvezou domů. Závěrem pobytu na škole v přírodě bude **cesta za pokladem**, kde by děti měly najít nějaké odměny od Večerníčka za jejich pomoc s hledáním jeho poztrácených pohádek.

Co si vzít s sebou na pohádkovou cestu s Večerníčkem?

- bílé tričko, nejlépe bez loga či nápisu – **bude použito na vyrábění**
- noviny /nesmí být časopis, ale klasické noviny např. MF dnes/ - **bude použito na vyrábění**
- lepidko, nůžky, pastelky, fixy, tužku – **je potřeba, aby každé dítě mělo svoji „výbavičku“**
- malý sešit A5 bez linek – **bude použito na „Pohádkový deník“**
- oblíbené pyžamo – **na pyžamkovou diskotéku**

Prosíme rodiče, aby se stali pomocníkem Večerníčka a ti, kteří mohou a zároveň by chtěli přispět nějakou drobností dětem do závěrečného pokladu, aby před odjezdem na školu v přírodě nějaké drobnosti donesli paní učitelce. Může se jednat ať už o sladkosti, tak o reklamní předměty např.i firemní předměty typu klíčenka, balonek, omalovánka, samolepky a jiné – nápaditosti se meze nekladou :) Večerníček tyto drobnosti poté rozdělí mezi všechny děti jako odměnu.

DIPLOM

za zvládnutí všech úkolů od VEČERNÍČKA
na škole v přírodě v termínu .

V Hutisku-Solanci dne